

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 11. LIPCA ROKU 1800. W PIĄTEK.

z Wiednia dnia 2. Lipca.

(z Gazety Dworskiej.)

Rapporta G. Kray dochodzące do dnia 26. Czerwca donoszą co następuje: Po postawieniu fortecy *Ulm* w doskonałym stanie obrony, po opatrzeniu iey w żywność i dostateczny garnizon, gdy armia z pozycyi swojej w *Ulm* do obozu pomiędzy *Albek* i Opaństwo *Elfin-gen* wyruszoną została, w takowej dyrekcyi marszu G. Kray szczególną zwracał uwagę na utrzymanie komunikacyi z *Ingolstaedem*.

Ponieważ nieprzyjaciel na dniu 21. bardzo wiele woyska swojego ściągnął za *Dunay* przeciw prawemu skrzydłowi armii Cesarzkiej, a w dniu poprzedzającym stojący pod *Donauwerth* G. M. Devaux od przemagającej siły nieprzyjacielskiej w okolicy *Ingolstaedt* odpartym został, przeto Baron Kray przymuszony był odmienić pozycyą armii w tym sposobie, iż ostatnie iey oddziały na dniu 23 w okolicy *Nördlingen* stanęły.

W ciągu marszu około południa jedna mocna kolumna nieprzyjacielka gwałtownie na tylną straż naszą uderzyła, tak dalece, iż atak ten po południu zamienił się w bitwę między obu armiami aż do późney nocy trwającą, w której armia Cesarzka przy pozycyi swojej utrzymała się.

Na dniu 24 w wieczor armia Cesarzka podług ułożonego planu wyruszyła z *Nördlingen* do *Monheim*, a z tamąd w dalszy marsz udała się w tym sposobie, iż po zostawieniu mocney tylney straży na lewym brzegu *Dunaju*, opierającej się o *Altmühl*, sama armia *Dunay* przeszła, i z prawym skrzydłem swoim postawiła się w tym kształcie, iż toż skrzydło ku rzece *Lech* czoło formuje.

Rotmistrz *Mier* i G. M. *Klenau* patrolując zabrali nieprzyjacielowi 2. G. Adjutantów, 7. Officerów i do 300 jeńców.

Trwające przez kilka dni ciągle poruszenia, przeszkodziły G. Kray, iż nie przyśłał straty jaką się na dniu 23 zdarzyła.

Podług doniesienia od G. *Melas* pod dniem 22 armia Cesarzka będąca w marszu do zaję-

cia pozycyi ostatnią razą doniesionej, powiększney części stanie pod *Villa Franca*, drugi oddział armii rozłożył się obozem wzdłuż *Po*, a jedno korpus postawił się w okolicy południowego *Tyrolu*.

Wyszczególnienie zabitych, rannych i niewziętych officerów w czasie ostatniej batalii we *Włoszech* jest w następującej treści: Zabici—Kapitan od grenadyerów *Szasnicki* Porucznicy od grenadyerów *Munich* i *Strubkowicz*, Kapitan *Szypka*, Porucznik *Benda*, Kapitanowie *Lederer* i *Kirchmejer* od regimentu W. Xiążęcia *Toskańskiego*, Kapitanowie *Lachapelle* i *Kuczera*, tudzież Porucznik *Afsulivant* od regimentu Arcy-Xcia *Jozefa*, Rotmistrz *Beck* i Porucznik *Ogorelica* od regimentu Arcy-Xcia *Jana*. Porucznik *Chevalier de Roches* od dragonij, tudzież Porucznik *Lanowko* od regimentu *Warasdyńskiego*.

Rannych Kapitanów było 60. Poruczników 113. Chorążych 28. Rotmistrzów 12. Adjutantów regimentowych 4.

Zajętych w niewolę, 17 Kapitanów, 34 Poruczników, 9 Chorążych, 1 Adjutant.

z Paryża dnia 24. Czerwca.

Od początku wojny żadne zwycięstwo nie uczyniło tak mocnego na publiczności tutejszej wrażenia, jak ostatnie zwycięstwo we *Włoszech*. Radość najwyższa na wszystkich twarzach jaśniała. Rozmaite okolice *Paryża* były z dobrey woli oświecone. W ogrodzie *Thuilierie* grany był koncert, a papiery krajowe w tym dniu podniosły się 15 procentem wyżej. W pięknym tym dniu mówią tutejsze Dzienniki, długo uspiony duch publiczny ożywił się do najwyższego stopnia. Konsulowie rozkazali donieść miastr o tym zwycięstwie przez wystrzały z armat, a Generałowie czytali wypis z dziennika armii na placach publicznych.

Gdy korpus Dyplomatyczny dnia 21 na zwyczajną audyencyą do *Thuilierie* iechało, huk armat dał się już słyszeć. Za ledwie poślowie stanęli w sali dla siebie przeznaczonej, Radzca Stanu i dozorca ceremonii *Benzech*, oznajmił im ustnie ważne wiadomości z *Włoch*.

przybyłe. Na audyencji Sekretarz Sanu *Marret* czytał posłom główną depechę, a Sekretarz Konsulów *Lagarde*, konwencją w *Alexandryi* zawartą.

Z pomiędzy wszystkich posłów Obywatel *Boccardi* minister *Genueński* któremu *Bonaparte* przed odjazdem swoim przyrzekł prędkie oyczyzny jego oswobodzenie, naybardziej przejętym radością się okazał.

Po audyencji korpus Dyplomatyczny udał się do Pani *Bonaparte*, która właśnie trzymała pod ów czas w rękę list *Berthiera* z zamkniętym wewnątrz ułomkiem lauru oddartego z wieńca który się na zdobytej chorągwi *Austriackiej* znajdował. „Zachowaj Wpani skarownie. (pisze *Berthier*) ten laur, wiele on nas kosztuje.“

Niektorzy Ministrowie zagraniczni wysłali zaraz kuryerów do swoich dworów z wiadomością o zwycięstwie *Bonaparty* we *Włoszech*.

Za odebraną wiadomością o tym zwycięstwie gwardya Konsulów naybardziej była uniesiona radością. Czytano iey przed frontem dzieła bohaterkie przez ich kolegów pod *Marengo* okazane.

Konsulowie posłali do Senatu i Trybunatu poselstwa z szczęśliwemi temi doniesieniami. Seffya Trybunatu właśnie pod ów czas odbywała się, kiedy poselstwo nadeszło. Okrzyki *Niech żyje Rzplta, niech żyją nasze waleczne Armie*, rozlegały się po sali. Na dniu 22 *Dau-nou* miał mowę na pochwałę batalij pod *Marengo* która w 12 godzinach położenie rzeczy we *Włoszech* odmieniła, a do której szczęśliwego końca osobista obecność *Bonaparty* naywięcej się przyłożyła, przez wystawienie się na wszelkie niebezpieczeństwa. *Dau-nou* oddawał także pochwały Generałowi *Desaix* zwolennikowi Generała *Moreau* który szczerze do wygranej przyłożył się. — „Tak iest Obywatele Trybunowie (rzekł *Dau-nou*) armia Rzpltey odniosła zwycięstwo nad armią nieustraszoną, dowodzoną przez godnych siebie Generałów. Zawieszenie broni we *Włoszech* wstrzyma wkrótce może dalsze tryumfy armij *Dunaju*, która się pod rozkazami *Moreau* tak groźną zrobiła. Okazały obraz pokoju tłoczy się przed nasze oczy, pokoiu którego, cierpiące narody, zasmucone familie, zgola każdy prawie człowiek pragnie. Ktoż nie iest już nasycony krwią od 8. lat przelewana? Życzeniem iest nie już Narodu, ale *Europy*, o-

tworzyć negocyacye któreby wycieńczoney *Europie* pokoy przyniosły, pokoy z ogólnym dobrem zgodny.

Po tey mowie Trybunat uchwalił 1.) Armiom Rzpltey uroczyste dowody wdzięczności narodowej okazane będą. — 2.) Pamięć Generała *Desaix* na uroczystości dnia 14 Lipca uczczona być ma. — 3.) Poselstwo posłane będzie do Konsulów z powtórzeniem życzenia, aby Pierwszy Konsul zwycięzcą powrócił, i pokoy wkrótce mógł dobrodzieystwa swoje nad oyczyzną rozciągnąć. Trybunat złożył procz tego Rządowi winne pochwały, z powodu odniesionego zwycięstwa.

Zabrał potym głos *Jean Debry*, w którym dawał naywyższe pochwały batalij pod *Marengo*, która w iednym dniu los *Włochów* ustanowiła, a w której konfrypcyini pierwszy raz walczący, tak wysoką sławą się okryli. Na wniosek iego uchwalono potym, aby członki Trybunatu na seffyi dnia 5 Lipca wzięły udział na pamiątkę Generała *Desaix* i innych walecznych pod *Marengo* poległych.

Właśnie dopiero miesiąc upłynął, w którym armia odwodowa kampanią we *Włoszech* stanowiącą zdziałala. Podobna kampania iest bez przykładu w historyi. Manewry wojenne odniosły przewagę nad nieprzyacielem, którego waleczność ściagała podziwienie.

Gdy Generał *Melas* wysłał Generała *Skal* do negocyowania, odebrał poprzedniczą odpowiedź: *Iż dla zawarcia zawieszenia broni, armia nieprzyacielska cofnąć się ma do liniiow które na mocy traktatu w Campo Formio zajmować była powinna. Poczym zawieszenie broni podpisane zostało, gdyż armia nieprzyacielska znajdowała się w położeniu, które iey zagrażało ogłodzeniem.*

Oczekuiemy z ciekawością odpowiedzi Dworu *Wiedeńskiego*. Tym czasem woyska nasze zajęły już większą część oznaczonych fortec *Włoskich*. Naybardziej cieszą się w *Paryżu* z odzyskania *Genui*.

Wiadomość o zwycięstwie pod *Marengo*, przyszła dnia 20. kuryerem wysłanym przez spekulatorów, lecz iey z początku niewierzono.

Syn Pani *Bonaparte* *Eugeniusz Beauharnois* Kapitan przewodnikow pierwszego Konsula, okrył się sławą w batalij pod *Marengo*.

Radzcy Stanu posłali *Bonapartemu* list z powinszowaniem. — *Przyszedt, widział, zwycię-*

żyl, taka jest dewiza Bonapartemu teraz przypisana. — Jedney osobie dziwiącej się, iż nikt z swity Bonapartego w bitwie dnia 14. nie zginął, odpowiedział tenże: *Te osoby były przy mnie, a szczęście moje ośloniło je.*

Gdy przez kilka dni żadney od armij odwodowey wiadomości ogłoszoney nie było, *Arystokraci* roznieśli, iż Bonaparte został schwytanym, *Jakobini* zebrałi się w nocy z dnia 20. na 21. dla ułożenia środków ocalenia publicznego, lecz wiadomość nagła o zwycięstwie we *Włoszech* przerwała ich obrady.

Do batalij pod *Marengo* Generał *Suchet* nie należał.

Na wszystkich teatrach tutejszych na dniu 22. zwycięstwo we *Włoszech* obchodzone było. Na komedyi *Francuzkicy* grano właśnie pod ów czas sztukę *Złosiwy*. W niej gdy *Volare* zapytał się *Geronta*, co nowego słychać, *Geronte* korzystając z tej okazji przeczytał wśród niezmiernych oklasków depesze *Włoskie*.

Batallion waleczney gwardyi konsularney, który się tak nadzwyczajną sławą we *Włoszech* okrył, 700. ludzi z których się składał do połowy prawie utracił.

Bonaparte i *Berthier* w zamieszaniu bitwy pogubili swe kapelusze.

Generał *Desaix* poległ w bitwie dnia 14. pod *Marengo*, urodził się w *Saint Flour* przed 38. laty; Schowany był w szkole wojenney. Urodził się Szlachcicem. Przed rewolucją był Officerem w regimencie *Bretańskim*. Od zaczącia wojny służył bez przerwy. Przedziwna prostota jego charakteru czyniła go miłym. Wojna była jego ulubionym rzemiołłem. Zapalał się przy opowiadaniu bitew do których należał, a oczy jego iskrzyły się na ten czas ogniem geniuszu. Ci którzy byli przytomni poufałym jego rozmowom, wpadali w przyjemne zadziwienie słysząc go przechodzącego nagle z opowiadania bitew, do szczegółów historyi naturalney. — *Desaix* przybył do armij odwodowey dnia 11. Czerwca. W czasie rewolucyi był Porucznikiem. W stopniu Generala dywizyi odprawił wszystkie kampanie pod *G. Pichegru* i *G. Moreau* w Niemczech. Wyprawa jego w wyższym *Egipcie* będzie na zawsze pamiętną. Lecz co mu zaręcza podziwienie i szacunek potomności, jest jego skromność, jego bez interessowność, stateczność w cnocie, ludzki i dobroczynny charakter dla którego był kochanym we wszystkich krajach gdzie wojskiem dowodził.

Wypis z prywatnego Listu w *Carofala*

26. *Prairial* (15. Czerwca.)

„Dnia wczorayszego stoczono nayokropnieyszą iaka kiedy być mogła bitwę. Szczęście zaledwo już nas nieoditąpiło. Nieprzyjaciel roztrącał nas swoją artylleryą; Konsul nieustępował niebezpieczeństwom, a obecność jego uśpiałących powracała do szyku. Poszłiśmy znowu naprzód i zupełnie zgromili nieprzyjaciela. Strata jego jest niezmierna.

Straż konna i piesza Konsulow cudów dokazywała, i nigdy niewidziano tyle śmiałości i mężstwa.

Od czasu Rewolucyi, o żadnych więcej nie daie się słyszeć bitwach, iak tylko pod *Flerus*, *Gemmappes*, *Rivoli* &c. Zapewniam cię, iż bitwa pod *Marengo* zaśluziła na honor bydlę na ich czele: Ci którzy się w tamtych znajdowali, wzdrgnuli się na okropność mordów w ostatniey.

Bonaparte ubrany w szary surdut wdzianny na mundur, walczył zawsze w przedniey straży pomimo wołania Generalow i oficerow przekładających mu, iż to nie było jego miejscem.

Król *Hiszpański* posłał pierwszemu Konsulowi w podarunku 12 przepysznych ogierow, które pomiędzy nasze stada będą rozdzielonemi.

Zapewniam, iż *Melas* w bitwie d. 14 miał pod sobą dwóch koni zabitych. Kawalerya jego składała się z 28 tysięcy ludzi, nasza zaś z 6 tysięcy.

Dnia jutrzeyszego spiewane będzie *Te Deum* w kościele Metropolitalnym *P. Maryi*, na podziękowanie Bogu za zwycięstwa przez armią *Włoską* odniesione.

Formnie się tu składka na wystawienie Monumentu pamiętce Generala *Desaix*. Naymniejsza składka 24 franki. Podpisy na nie zakończę się 3. Lipca. Imiona podpisanych na składkę, wyrte będą na tablicy spiżowey u spodu monumentu wprawionej.

Dziennik Armij Odwodowey z Medyolanu
Dnia 17 Czerwca.

Kanonierowie od gwardyi Konsularney zyskali dla siebie wielką sławę we wszystkich akcyach. W bitwie pod *Montebello* znajdowali się przez cały czas z strzelcami i 3 sztukami armat o 20 tylko krokow od nieprzyjaciela.

(2)

Brat Generała *Watrin* officer pełen zasług zginął w bitwie pod *Marengo*. Pod Generałem *Melas* ubito dwa konie, a on sam dostał kontuzji w ramie.

Nieprzyjacielski Generał *St Julien* z 4 innymi lub 5 Generałami dostał się do niewoli, lecz ci znaleźli porę do uratowania się w czasie, kiedy żołnierze nasi rzucili się na armaty nieprzyjacielskie.

Wielu grenadyerów *Węgierskich* i *Niemieckich* którzy w niewolę zajęci zostali, przechodząc około *Bonaparty* poznali go. Znajdowali się oni już w niewoli w kampaniach roku 4go i 5go.

Gdy *Bonaparte* z batalij powracał, spotkał na wielką liczbę rannych żołnierzy omdlałych, i w smutnym stanie. Widząc tylu walecznych ludzi cierpiących rzekł: *Zalować należy iż nie jesteśmy tak jak oni ranni, aby można było dzielić z nimi bole.*

Z *Medyolanu* dnia 17go Czerwca. — W tym samym czasie kiedy bitwy pod *Montebello* i *Marengo* ściągnęły za sobą podpisanie na dniu wczorajszym zawieszenie broni, cyradella *Placencyi* zewsząd opasana kapitułowała, garnizon z 1200 ludzi złożony poddał się w niewolę. Kapitulacja która na dniu 16 między kommandantem cyradelli Kapitanem *Harrukker* i *G. Gobert* kommandantem blokady zawartą została, składa się z 14 artykułów. Ułożono w niej aby garnizon wyszedł na dniu 17 ze wszystkimi honorami wojskowymi, złożył broń na stoku i powrócił do krajów Cesarzkich pod warunkiem nie służenia aż do zamiany, artyllerya, amunicye, pieniądze i żywności wszelkiego gatunku zostały oddane *Francuzom*, a kommandant wysłał z officerow z tą kapitulacją do Generała Cesarzkiego.

Po batalij pod *Marengo* *Bonaparte* pojechał zaraz do *Medyolanu* gdzie wszystkie starania swoje obrócił na wkrzeszenie Rzpłtey *Cisalpińskiej*.

Z *Medyolanu* dnia 18 Czerwca. — W mieście naszym ogłoszone są następujące urządzenia.

„Pierwszy Konsul Rzpłtey *Francuskiej* *Bonaparte* zważywszy, iż Rzpłta *Cisalpińska* od Cesarza i większej części mocarstw *Europejskich* wolną Rzpłtą uznana była, a rzetelność Ludu *Francuskiego* i życzenia jego wymagają, aby wojnie ład stały niszczącej koniec położyć, i do wkrzeszenia Rzeczypospolitey *Cisalpińskiej* przystąpić, przeto uchwała co następuje:

1) Ma być zebrana w *Medyolanie* Rada *Consulta* nazwana, która się zatrudni organizacją Rzpłtey *Cisalpińskiej*, i ułoży prawa i

urządzenia do rozmaitych części administracyi publiczney ściągać się. — Ta *Consulta* składać się ma z 50 członków, i mieć będzie za swego prezydenta ministra nadzwyczajnego Rzpłtey *Francuskiej*.

2.) *Consulta* na pierwszej sefssyi swojej ułoży porządek prac swoich, i podział ich na sekcye.

3.) Obowiązana będzie zatrudniać się wszelkimi projektami naglącey potrzeby, do których wezwie ją nadzwyczajna kommissya Rządowa (niżej opisana.)

Inne uchwały *Bonaparty* są następujące.

1) W *Medyolanie* zostawać ma nadzwyczajny minister rządu *Francuskiego*.

2.) Ten utrzymywać będzie wszelkie stosunki z Rzpłtą *Cisalpińską*; żaden agent *Francuski* nie może mieć inaczej iak przez niego komunikacją z tymże rządem.

3.) Wszystkie pieniądze, pochodzące bądź z kontrybucyow nałożonych przez Rząd i Generała kommandującego, bądź z majątkow należących do mocarstw wojnę z *Francją* prowadzących, mają być wybierane pod powagą i jedynym dozorem ministra nadzwyczajnego. W tym celu będzie mu dodany kassyer *Francuski*, do którego wszystkie pieniądze mają być oddawane.

4.) Pieniądze do tej nadzwyczajney kassy wpływające, tylko za rozkazem ministra *Francuskiego* i na potrzeby armij *Francuskiej* użyte być mogą.

5.) Nadzwyczajny minister sam tylko może zwołać generalne zgromadzenie Rady (*Consulta*) która postanowiona jest w celu przygotowania Konstytucyi i prawodawstwa dla Rzpłtey *Cisalpińskiej*, i sam w tym zgromadzeniu prezydować będzie.

Bonaparte postanowił jeszcze następujące urządzenie.

1) Rząd Rzpłtey *Cisalpińskiej* ma być tymczasowo sprawowany przez kommissyą z 9 członków złożoną. Ta kommissya połączy w sobie wszystkie władze republikańskie wyjąwszy sądowniczą i prawodawczą.

2) Ta kommissya ma proponować postanowionej na dniu wczorajszym Radzie *Consulta*, prawa i rozrządzenia, które iey potrzebne wydać się będą.

3) Może w trybunałach terazniejszych sekcziow zatrzymać, lub na ich miejsce innych wyznaczyć.

4) Terazniejsze podatki pozostaną w takim stanie iak były na rok 1800 ustanowione, kommissya jednak za uroczystą jednogłównością *Konsulty*, może nowe podatki naznaczyć.

5) Wszyscy urzędnicy publiczni obowiązani są pozostać na swoich miejscach, i służbę

swoją odbywać pod zwierzchnictwem tymczasowego rządu dopoty, dopoki inne w tej mierze nie nastąpi urządzenie.

W *Medyolanie* ogłoszona także została konwencya armistycyjna w *Alexandryi* podpisana, do której przyłączone są jeszcze artykuły dodatkowe, mocą których obie armie w ciągu zawieszenia broni nie mogą żadnych oddziałów wojska do Niemiec posyłać, a do oddania fortecy i wymaszerowania wojska Cesarzkiego czas 14 godzinami został przedłużony, nad początkową umowę. Kommissarze Cesarscy do wykonania konwencyi wyznaczeni są, Generał artylleryi *St. Julien*, inżynier *de Brun*, i kommissarz żywności *Telsiege*. Konwencya zaczęła się wykonywać na dniu 17. a na dniu 27 zupełnie do skutku swego doprowadzoną zostanie. Potwierdzenie Gabinetu *Wiedeńskiego* ściaga się jedynie do zawieszenia broni, którego Generał kommanderujący nie może samowolnie na długi czas zawieść, mianowicie w celu negocyacyow, chociaż kapitulacyą w naglących okolicznościach zawsze podpisać jest mocnym.

Na dniu wczorayszym przybył nowy kuryer od *Bonapartego*. Piszę on do Konsulow pod d. 18, iż warunki zawieszenia broni codziennie są wykonywane, i że wszystkie oznaczone fortece wkrótce w ręku naszych zostawać będą. Wyraża, iż za odebraną nappierwszą wiadomością o wylądowaniu *Anglikow* do *Wandai*, postanowił oddać się z *Wloch* na moment, lecz za późniejszym doniesieniem, iż wylądowanie to nie udało się, i że *Bernadotte* wszystkich skutecznych użył przeciw *Anglikom* środków, odmienił swoje postanowienie i zamysła pozostać we *Włoszech*, aż do dalszego rzeczy rozwiązania. Niech co chcą mówią ateusze w *Paryżu* (pisze *Bonaparte*) będą się jednak z wielkim ukontentowaniem znajdować na *Te Deum*, które dzisiaj w Kościele katedralnym *Medyolańskim* śpiewane będzie.

Na początku batalij pod *Marengo Bonaparte* znajdował się na wystrzał z karabinu, w dalszym zaś iey ciągu, wśród rzęśatego kul gradu.

Wydrukowano tu teraz obszerny rapport ze szczegółami względem wiadomej już bitwy dnia 9 pod *Montebello* czyli *Casteggio*, w której Generał nieprzyacielski *Ott* pobitym został. Bitwa ta trwała od godziny 11 zrana do 8 w wieczor. Zabiliśmy 5 tysięcy jeńców, zabiliśmy więcej jak 2 tysiące ludzi, i zdobyliśmy 6 armat z swoimi wozami. Generał *Austryacki Orelli* został rannym. Nieprzyaciół miał 15 tysięcy infanteryi i 2 tysiące ka-

waleryi. My mieliśmy straty 60 ludzi w zabitych i 400 w rannych. Pomiędzy ostatnimi znajduje się Ob. *Schreiber* szef 12tej brygady liniowej.

Jest także ogłoszony obszerny rapport Generała *Suchet* do *Bonaparty* z głównej kwatery w *Tenda* pod dniem 3 względem dawniejszych już wiadomych akcyow w bywaszym Hrabstwie *Niceyskim*. Zdobyliśmy na nieprzyaciela od dnia 28 Maja, 8 tysięcy jeńców 15 arnat i wiele żywności tudzież amunicyi, nakoniec wwozy *Brois*, *Breglio*, oszańcowaną pozycyą *Forconi*, sławne reduty obozu *Mille Fouches*, *Tenda* &c. Retyrada nieprzyaciela była szybka. Pomiędzy jeńcami nieprzyacielskimi znajduje się *Baron de Molck* kommandant korpusu minierow. Generałowie *Klsnitz*, i *St. Julien*, *Bellegarde* &c. cofnili się w kraj nadbrzeżny *Genueński*.

Kommandant *Austryacki* w *Pizzighetone* pod dniem 10. Czerwca będąc wezwany do poddania się od Generała *Broussier*, pisał do niego list w następujących osobliwszych wyrazach:

Do Pana Generała brygady *Broussier*
kommandanta przedniej straży.

„Wzywać fortecę do poddania, nie przywitawszy ją po wojskowemu, jest to obelga dla Weterana który się w służbie siwizną okrył; jest to wystawiać go godnym kary w oczach iego Monarchy, a podeyrzanym w oczach Narodu, który nie tylko umie aż nadto dobrze waleczność szacować, ale ią w oczach całego świata wydać. Aż dotąd fortecy mnie powierzonej nie zrobiono honoru ani przez ieden wystrzał. Powiniennem się tu przyrównać z amantem pełnym ambicyi, który dla swojej kochanki wymaga poszanowania. Racz więc Generale oddać attencyą tey Damie, która w wieku sławnej *Ninon de Lenclos* w niczym nieustępuje, a która iak ona potrafi grzecznościami swoimi i dowcipnemi odpowiedziami wywiązać się. Proszę WPana Mci Panie Generale, abyś fortecę moją uważał jeszcze iak Pannę, gdyż ja sam nie wiem, czy została w stanie niewinności lub nie. Jeżeli jest nią, tym gorzej, bodzie wice zwykły cnoty swojej bronić igłami, zębami i rękami swoimi. Lecz odsunawszy na bok allegoryę, oświadczenie moje jest następujące: Obowiązany jestem do bronięcia fortecy dopoki tylko żywności i prochu stanie, i dopoki wyłom w murze zdziałany, utrzymanie iey niepodobnym uczyni. Czekam więc tey chwili, gdyż to złe, nie może mi szkodzić, ale owszem ołodzi los mój, ściągając dla mnie i moich

officerow szacunek od szlachetnego i wojennego Narodu.

Mowią, iż negocyacye względem pokoju w Genewie odprawiać się będą.

Rzeczą jest podobną do prawdy (mowią piśma tuteysze) iż armaty w Londynie z powodu zdobycia *Genui* w iednymże czasie fyszec się dadzą, z armatami, które teraz oznaymiły zwycięztwo pod *Marengo* i oswobodzenie *Genui*.

Z *Konstantynopola* pod dniem 11 donoszą, iż Generał *Kleber* jest znowu panem *Kairu*.

Jakkolwiek głęboki żal wszędzie się tu widzieć daie z powodu śmierci Generała *Desaix*, na Generalach nam iednak nie zbywa. W naszym korpusie małym *Sucheta* rachowano 20. Generałów dywizyi, 34 Generałów brygad, i 37 Generałów Adjutantów, tak, iż na sto ludzi ieden Generał przypada.

Masena przybył na fregacie Angielskiej do *Antibes*, zaraz się iednak udał znowu do korpusu *Sucheta*, z którym się już załoga *Genueńska* i 600. zbiegłych *Liguryczykow* złączyło.

Gwardya Konsularna chce posłać *Bonapartemu* podziękowanie, za świadectwo pełne chwały kollegom ich dane w tych kilku słowach: *Stali iak baterya z kamieni*. W istocie samey Gwardya ta cudow waleczności dokazywała i jest czołem naszej armij. Sześć tysięcy grenadyerow *Węgierskich* których Generał *Kellermann* zaiął w niewolę, składali czoło armij nieprzyjacielskiej.

Druga armia odwodowa, która dotąd w *Dijon* tworzona była, a do której Generał *St Cyr* poiechał, składa się już teraz z 20. tysięcy ludzi.

Depesza telegraficzna. — z *Huningi* dnia 25. Czerwca w wieczor.

Moreau Generał kommanderujący armią *Reńską* do Ministra wojennego.

„Prawe skrzydło armij mocą swego oręża przedarło się przez *Dunay* pod *Blindeheim* i *Dillingen*.

Nieprzyjaciel dawał silny odpor, lecz złamany został od woysk naszych, które na nim 14. armat i 4. chorągwie zdobyły.

Procz tego zaieliśmy nieprzyjacielowi trzy tyfiące ludzi w niewolę.

Armia *Reńska*. — List Generała *Dessoles* Szefa głównego sztabu Armij *Reńskiej* z głównej kwatery w *Babenhausen* 25 *Prairial* (14 Czerwca) do Ministra wojennego.

Obywatelu ministrze, Od bitwy d. 16. (5). w której Generałowi *Kray* nie powiódł się attak przeciw naszemu lewemu skrzydłu, Ge-

nerał kommanderujący postanowił wyflać na nowo *G. Lecourbe* ku rzece *Lech*. Ten Generał wyruszył d. 21. (10) i zaiął stanowisko nad *Wertach*; tam dowiedział się, iż nieprzyjaciel wszystkie mosty na rzece *Lech* podcinał, i że zbyteczne wody wezbranie niepozwalalo przeyscia tey rzeki, poszedł atoli d. 22. (11) ku *Kaufringen*, gdzie znalazł na stanowisku nieprzyjaciela, okazującego zamiar bronienia przeyscia z infanterya i Artylleryą. Nasi żołnierze rzucili się wpław, przebyli rzekę, a nieprzyjaciel został odpartym i most postawionym.

Wawoz pomiędzy *Zollhaus* i *Lechhausen*, równie został zdobyty; z dwóch armat sypało kartacze, ze szczatkow mostu dwie tylko pozostały belki; dosyć było na tym karabinierom rotety Pułbrygady letkiej, dla przebycia wawozu, przełamania nieprzyjaciela, i wydarcia mu tych dwóch armat. Dostało nam się także nieco jeńcow pomiędzy którymi ieden kapitan i 20. nadgranicznych huzarow. Przeszłę ci imiona tych nieustraszonych karabinierow i jednego trębacza artylleryi lekkiej, który wykoczywszy na brzeg czwarty w kolei, wsiadł na iednego konia u zabraney armaty, i razem ścigał nieprzyjaciela trąbiąc do attaku.

Dnia 22 (11) Generał *Molitor* dowodzący lekką kawaleryą przy prawym skrzydle Generała *Lecourbe*, dowiedział się, iż *Xzede Reufs* który okrywa wawozy *Tyrolu*, zebrał pod *Immenstadt* i *Nesselwangen* 9. batalionow i że z niemi zamyślał dążyć ku *Kempten*.

Dnia 23. (12) Generał *Molitor* wyruszył we 200 ludzi infanteryi i 150 huzarow, i udał się ku *Nesselwangen*, gdzie napotkał ieden batalion regimentu *Kaunitza*, i kilka szwadronow huzarow *Waldeka* i *Grunne*. Nie lękał się uderzyć z swoim słabym oddziałem na pierwszą linią tego korpusu stojącego w tyle *Wertach*, przełamał go i rozproszył, zabrawszy z sobą 150. jeńcow z trzema officerami pomiędzy którymi syna Generała *Tollei*.

Tegoż dnia Generał *Moreau* kazał się pomknąć flankierom lewego skrzydła pod dowództwem Generała *Richepanse*, oraz lewemu skrzydłowi pod kommandą *G. L. Grenier* i korpusowi odwodowemu. To poruszenie połączone było z obrotami *G. L. Lecourbe*. *G. Richepanse* przełamał na wszystkich miejscach nieprzyjaciela, który utrzymywał się tylko przy wsi *Burgrieden* przez *Xcia Ferdynanda* bronioney. Wieś ta po kilka razy wzięta i odzyskana, dostała się w ręce nasze około 7 godziny z wieczora. Natenczas kazał zaiąć stanowiska swojey

dywizyi w *Rikelswer*, rozciągnawszy ją przez *Burgrieden*, *Lauffen* aż do *Stuftlangen*.

Korpus G. L. *Grénier* wyruszył o 10. godzinie wieczorem na lewy brzeg rzeki *Iller* dla u skutecznienia rozkazu, który odebrał na opuszczenie swoich stanowisk pod *Wolingen*, *Weissenhöm* i *Ravensburg*. Dywizya Generała *Baraguai d'Hilliers* wyszła we dwie kolumny, prawą na *Bullishausen*, *Belinberg* ku *Illerberg*, lewą przez dolinę *Iller* ku *Illereisen*, *Woeringen*, i *Wullenstadt*. Ta ostatnia kolumna mając dla swoich obrotów dosyć rozległą równinę, wspierana była przez korpus odwodowy pod komendą G. *Fauconet*. Nieprzyjaciel mając 5 batalionów, 10 szwadronów i 6 armat, wszędzie został odpartym ze stratą 200 zabitych lub rannych i 150 jeńców.

(reszta w dodatku.)

z *Bruxelli* dnia 26. Czerwca.

Codziennie świeże wojska ściągają się do *Monguncyi*. Mowią, iż 8 tysięcy wojska przeznaczonego jest na oblężenie *Filipsburga*.

Dnia 23 przejeżdżał tedy kuryer od Konsulów do *Berlina* z wiadomością o zwycięztwach odniesionych we *Włoszech*.

W *Nancy* zamówiona jest kwatera dla 12 tysięcy jeńców *Austryackich*, którzy za jeńców *Francuzkich* w krajach dziedzicznych zostających, wymienionemi być mają.

z *Hagi* d. 28. Czerwca.

Wiadomość o zwycięztwie *Bonaparty* we *Włoszech* przywoził tu Ob. *Combs* jeden z sekretarzy naszej w *Paryżu* Legacyi. Wiadomość ta ogłoszona tu była przez wystrzały z armat, wywieszenie chorągwi narodowej &c. &c. Rząd zlecił posłowi naszemu aby z tego powodu złożył powinfzowanie Konsułom, równie iak *Bonapartemu* za powrotem jego.

Generał *Augereau* zalecił wszystkim oficerom *Francuzkim* za urlopem tu bawiącym, aby niezwłocznie do korpusów swoich udali się. Mowią, iż wojska *Francuzkie* wyruszą z obozu pod *Eyndhoven*, dla wzmocnienia armij *Reńskięy*.

z *Peterzburga* d. 12. Czerwca.

Generał infanteryi Hrabia *Woronzow* na

prośbę swoją z przyczyny słabości zdrowia, uwolniony jest od służby z wolnością noszenia munduru. G. L. *Rehbinder* mianowany jest gubernatorem w *Reulu*, a G. L. *Bulhakow* gubernatorem w *Rydze*.

z *Stokolmu* dnia 20. Czerwca.

W mowie od tronu mianey, którą Król seym w *Norkoping* zakończył, okazał on szczegolne swoje ukontentowanie z powolności, którą wierny Lud *Szwedzki* okazał wsrzód okoliczności tak dla kraju naglących. Daliście (rzekł Król) innym krajom pełen sławy przykład, w wieku, w którym nie jest wstydem rozsiewać błędy z płochością, mające za cel staranie najsświętszych związków, dla otrzymania potym wolnych rąk do wykonania obrzydliwych przedsięwzięciów. Jeżeli się w tym Królestwie znajdują osoby do tej ostatniej klasy należące, tedy przynajmniej liczba ich dzięki Bogu jest szczupła, a potęga ich jeszcze słabsza, gdyż wasza wierność i niewzruszona stałość stawia niepokonane przeciw ich zamiarom przedmurze. Gdy już teraz do domów waszych powracacie, dla kosztowania owocu prac waszych, i odbierania dzięków od waszych współobywatelów, ia przywozić będę do skutku uchwały iakie dla dobra kraju postanowiliście, będę czuwać nad waszym dobrem, i dopełniać święte obowiązki, które powołanie moje za sobą pociąga, a które pomimo ciężaru swego tym przyjemniejszymi i lżeyszymi dla mnie staną się, iż dobro kochanego i wiernego Ludu za cel mają &c.

Od brzegów *Renu* 27. Czerwca.

Przez wkroczenie *Francuzów* na lewy brzeg *Dunaju*, Generał *Kray* został odciąty od innych swoich korpusów, mianowicie od korpusu Generała *Merfeldt* i Xiążęcia *Reufs*. Prosta komunikacya z *Bawaryą*, *Tyrole* i krajami dziedziczne-

mi jest zerwana przez Francuzów, a do-
woz wszelki na Dunaju zatamowany. Nie-
zmierne wzdłuż tej rzeki założone magazy-
ny stały się łupem Francuzów. Stany Szwab-
skie, które miały w Memingen zebrać się u
Generała Moreau, odebrały rozkaz udania się
do Augsburga.

Od niższej Elby d. 30 Czerwca.

Z Londynu przyszła tu urzędowa wiado-
mość, iż eskadrylla Angielska zajęła wyspę
Francuską Gorée na zachodnich brzegach A-
fryki leżącą. Załoga Francuska cofnęła się
bez czynienia oporu do osady głównej Se-
negal.

Kuryer Angielski z Wiednia na dniu 20 wy-
stąpił, stanął we 24 godzinach w Pradze, dą-
żąc iak najszybciej do Londynu.

Generał Dumourier bawi się w dobrach Xią-
żęcia Karola Hesen Kassel'skiego pod Sleswi-
kiem. Mało się daie widzieć w Hamburgu, a
gdy się tam znajduie, odwiedza tylko agenta
Rosyjskiego, lub pewnego Anglii który jest
korrespondentem Anglii i wielu innych Dwo-
row.

Wiadomości z Konstantynopola donoszą, iż
nowe negocyacye z Generałem Kleberem już
są posunięte względem ustąpienia z Egiptu.
To postanowienie Porty zdaie się być skut-
kiem odmiany systemu gabinetu Otto-
mańskiego, gdyż za pobiciem zupełnym W.
Wezyra, na nowo przez Klebera skutecznio-
nym, uyrzała w tym Porta owoce związków
z Anglią, a Reis Effendi został z urzędu zło-
żonym i na wygnanie wyłanym. Ten pier-
wszy krok jest podobno wstępem do innych
daleko ważniejszych.

Krol Neapolitański kazał uwolnić 1500 osob
za opinie polityczne w więzieniu siedzących.

O granic Austriackich d. 2. Lipca.

Prawdziwa przyczyna nieszczęść armij Ge-
nerała Melas we Włoszech, która dała powód
do niejakiej zbyt nadzwyczajnej kapitulacyi,
ściąga na siebie największą uwagę i będzie iak
najszybciej przez Rząd dochodzona. To jest rze-
czą naysobliwszą, iż po krwawym boju dnia
14. Czerwca pod Alexandryą, w którym strata
Cesarzkich przenosi 16. tysięcy ludzi, armia
Generała Melas znalazła się dnia 15. zrana pra-
wie całkowicie przez woyska Francuskie opa-
saną i bez sposobu przerznięcia się tak dla
niewypowiedzianego woysk strudzenia, iako
też przez nader subtelne nieprzyjaciół urzą-
dzenia, iak sami Austriacy przyznają.

Pierwszym z twardych warunków które
Francuzi narzucili, było ustąpienie Piemon-
tu, terytorium Genujskiego, Medyolańskiego,
Parmezańskiego, Bergamasco, Kremony,
Bressan, oddalenie się za rzekę Oglio, i utrzy-
manie się w linii Mincio. Dla przeciętych drog
pocztowych nie można wiedzieć co się stało w
Genui z kąd Austriacy ustąpić mieli, a ponie-
waż port zajęty jest przez eskadrę Admirala
Keith, domyślają się tu, iż Anglii nie ła-
two tak ważnego dla siebie portu odstąpią.

Jest rzeczą godną uwagi, iż po przywiezie-
niu przez Majora Lang tych tak smutnych do-
niesień, nie widziano ażeby Dwór przedsiębrał
jakiekolwiek środki na wzmożenie armij
Włoskiej, lub ażeby nakazywał nadzwyczaj-
ne w Prowincjach Austriackich zaciągi. To
jest prawdą, iż Rząd postanowił zgromadzić
korpus odwodowy od strony Brannau, lecz
żadna jeszcze nie zaszła rekwizycja do Sta-
now Węgierskich, a tym mniej do innych
kraiów. Z tych powodów słusznie od wielu po-
koy jest spodziewany.

Dnia onegdajszego rozeszły się tu Listy
z Konstantynopola donoszące o skutecznio-
nym już ratyfikowaniu tak z strony W. Wezy-
ra, iako i Generała Kleber konwencyi, przez
jednego czyli drugiego, lub przez obydwóch
zgwałconey. Cała ta konwencya zostaje się
w tej samej osnowie, i mowiono już w Kon-
stantynopolu, iż wiele przewozowych statków
z armią Egipską puściło się na morze pod
 eskortą jedney fregaty Francuskiej i za zezwo-
leniem Sidneia Smith.

Eskadra Rosyjska która powracając z Archi-
pelagu, zatrzymała się na kilka dni w kana-
le, popłynęła w ostatnim tygodniu na morze
czarne.

DODATEK.

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 11. LIPCA ROKU 1800. w PIĄTEK.

z Paryża d 24. Czerwca.

Główna kwatery 15 i 17tej dywizyi wojennej, która się znajdowała na ulicy *Marlaquai*, przeniesiona jest na ulicę nową *kapucyńską* blisko placu *Vandôme*.

General Lieutenant *St. Cyr* i General Inspektor *Villemazy* wyjeżdżają do drugiey armii odwodowej formuicęj się w *Dijon*.

Artykuły kapitulacyi przez *P. Frantz Harrucker* Kapitana kommandanta szwadronu w uslugach *J. C. Mei* i kommandanta zembu *Placety*, postane Generalowi *Gobert* dowodzącemu woyskiem Francuzkim obojętnym i nie zamierza.

Artykuł I. Garnizon wyjdzie z zamku z honorami woyskowemi, z muzyką przy biciu w bęben, z dwoma armatami, lontami zapalonymi, chorągiewkami rozwiniętymi. Złoży broń swoją na foku, uda się potem ku terytorium Cesarzowskiemu i nie będzie mógł służyć przeciwko Rządowi Francuzkiemu, aż po wymianie. Officerowie i Unter-Officerowie zostaną się przy swoich szpadach i pałaszach. Pozwolono. — Odprawiony będzie aż do pierwszych *Austryackich* forpocztyw przez *Florenzela* i *Borgo San-Domino*. Garnizon *Austryacki* wyjdzie jutro o 10 godzinie z rana.

II. Garnizon zachowa swoje bagaże i wszystko co do niego należy. Pozwolono.

III. Powyższy artykuł ściaga się do kawalera *Carradosi* Kapitana w uslugach Cesarzowskich, któremu wolno będzie powrócić do *Piemontu*; ten oficer zostając w Regimentie Infanteryi *Montferrat*, powinien być traktowany jako oficer *Austryacki*. Pozwolono.

IV. Ci, którzy uslugiwali chorym w szpitalach, oraz rekrutujące inwalidy, i wszyscy nieuzyskani do boju, nie będą uważanymi za jeńców wojennych. Pozwolono.

V. Woyska w czasie swojego marszu aż za forpoczty *Francuzkie*, odbierać mają w miejskach swego spoczynku, domę, światło, i drzewo; Officerowie mieścić się będą w domach prywatnych, furaze dla ich i bagaży

wych koni dostarczane być mają. Pozwolono.

VI. Dostateczna liczba wozow dla przewiezienia chorych i ekwipażow officerkich dostawiona będzie. Pozwolono.

VII. Chorzy, którzy nie będą mogli być przewiezieni, z największym staraniem leczenia być mają. Pozwolono.

VIII. Wszystkie papiery ściągające się do rachunkow i innych potrzeb wojskowych będą zabrane. Pozwolono.

IX. Wojsko spiesznego marszu czynić nie będzie; najwięcej po 12 mil *Włoskich* ma na dzień uchodzić, a czwartego dnia spoczywać. Pozwolono.

X. Przekupnicy, kupcy i wieśniacy należący do garnizonu, powroca do swoich domow z swymi ekwipażami, i nie mają być przesładowani. Pozwolono.

XI. Wolno być ma kommandantowi posłać dwóch officerow *Austryackich* z niniejszą kapitulacją do Generala kommandującego Armią Cesarzką. Pozwolono.

XII. Skoro tylko niniejsza kapitulacja z obojczy strony podpisana zostanie, natychmiast wojsko *Francuzkie* zajmie okop *Hiszpański*, kroki nieprzyjacielskie ustana, *Francuzi* zabierać będą kolejno posterunki, a co się tylko zostanie artylleryi, ammunicyow, piemiędzy, i wszelkiego rodzaju żywności, wydany zostanie. Pozwolono. — Tego wieczora przybędzie do zamku jeden officer od artylleryi i Inżynierow, oraz kommissarz wojenny dla odebrania tych rzeczy.

XIII. Jeżeli w Artykułach niniejszey kapitulacyi znajdzie się jaka wątpliwość, ta na stronę garnizonu rozwiązana będzie. Pozwolono.

Podpisano w Cytadelli Placencyi dnia 16. Czerwca 1800. *Harrucker*.

W głównej kwaterze w Placencyi d. 27. *Prairial* (16. Czerw.) o 4 godzinie po południu. Gen: Brygady *Gobert*

Zgodno z Oryginałem *Vignolle*.

Reszta Rapportu Generała Desfoles.

Dywizya Generała Ney pomknęła się z *Ostberg* ku *Bahenhauzen*, i znalazła nieprzyjaciela powyżey *Gancrzhauffen*. Generał Ney uformował swoje kolumny do ataku, a rozsyпка *Austryakow* aż do *Weissenhorn* była. Wstawił się tam osmy regiment strzelców zrąbawszy kawalerią nieprzyjacielską. Wieś *Stetten* zaślioniona przez jeden batalion *Austryacki* oraz przez artylleryą i kilka szwadronów kawalerji, zdobyta została przez brygadę *G. Bonnet*, i jeden batalion 1stej pułbrygady liniowej z dywizji *G. Baraguay*, który ku temuż samemu miejscu dążył. W tym ataku przy *Gancrzhauffen* zabrano nieprzyjacielowi około 250. jeńców. Dywizya *Legrand* przybyła na obięcie stanowiska w *Ravensburg*, a w drodze swojej nie miała do odparcia iak tylko kilka forpocztów.

Dywizya Generała *Leclerc* która dniem wprzód zabrała nieprzyjacielowi 60. jazdy na podłuchach, poszła bez przeszkody ku *Brentthal*. Dywizya *G. Decaen* zajęła stanowisko w *Krumbach*; nie zaszła tam żadna inna bitwa iak tylko dosyć mocne z armat i ręcznej broni strzelanie, co się zakończyło na zabranu 20 jeńców. *G. Molitor* daie pochwałę postępowaniu *Ob. Fery* szefa szwadronu dowodzącemu 7mym regimentem huzarów. Ten officer od przeyscia przez *Ren*, dzielnie się we wszystkich okazywał bitwach.

Skutkiem tej bitwy 5 do 600. jeńców, i około 400. nieprzyjaciół rannych. Główna kwatery przeniesiona będzie tego wieczora do *Krumbach*. (podpisano) *Desfoles*.

z *Paryża* d. 26. Czerwca.

Dziennik Armij Odwodowej. — w *Medyolanie* s. *Messidor* (20. Czerwca.)

„Cytadelle *Tortony*, *Alexandryi* i *Medyolanu* są zajęte wczoraj i dziś przez Armią *Francuzką*. — Wielka liczba emigrantów znajdowała się w *Alexandryi* wraz z Generałem *Melas*, między innemi *G. Villot*, przeznaczony dowodzić szwanami których miało na nowo zbierać w południowych stronach.“

Depesza Telegraficzna. — *Kommandant* w *Breszt* do *Ministra Marynarki* i *Osad* 5. *Messidor* (24. Czerwca.)

„*Anglicy* którzy wylądowali do *Benaudet*, odpłyneli napowrot. Garnizon w *Corvettes* zawiodł przedsięwzięcie nieprzyjaciela, któremu zatopił jeden statek.“

Na ostatniej sesji tajnego wydziału,

Trybunat przedsięwziął środki dla przeniesienia się do pałacu *Egalité*, który odtąd nazywać się będzie Pałacem *Trybunatu*. Na przyszłej sesji dnia 4. Lipca, wszystkie członki tego zgromadzenia będą pierwszy raz w swoich paradnych ubiorach.

Dnia wczorajszego był niezmierny nacisk w kościele *P. Maryi* przy śpiewaniu *Te Deum*. Illuminacya pałacu *Trybunow* dawała widzieć w transparencie napis: *Luđ Francuzki kontent iest z swojej Armij*.

Domyślają się, iż pierwszy Konsul nie wyjedzie z *Włoch* do *Paryża*, aż po powrocie kuryera wyprawionego przez Generała *Melas* do *Wiednia*.

Poległy pod *Marengo* Generał *Desaix* miał dwóch braci zapisanych na liście emigrantów. Opuszczona od nich matka, iest teraz bez żadnego wsparcia odtąd iak utraciła tego syna. Spodziewamy się iż Rząd powroci iey nazad dzieci i zapewni pensyą godną wdzięczności Narodu.

Sławny *Wenet Dandolo* bawiący w *Paryżu*, wydał pismo pod tytułem: *Nowi ludzie* czyli o połączeniu moralnego odrodzenia ludzi z politycznym. Książka ta przypisana iest pierwszemu Konsulowi.

z *Bruxelli* dnia 24. Czerwca.

Liczba wojsk idących nad *Ren* z departamentów *Belgickich* ma wynosić 10 do 12. tysięcy ludzi. Z drugiej strony arsenały *Luxemburga* i *Metzu* wysyłaia codziennie konwoie ciężkiej artylleryi i amunicyow do *Moguncyi*.

z *Strazburga* dnia 24. Czerwca.

Korpus *Austryackie*, które się pomknęło ku prawemu brzegowi *Renu*, ostatniey nocy opuściło okolice *Kehl*.

Dowiadujemy się z *Berny*, iż kawaler *de Caamonna* minister *Hiszpański* w *Helwecyi*, miał audyencyą pożegnania. Rząd *Helwecki* korzystając z tej okoliczności, dopraszał się o pośrednictwo *Krola Jmci*, ażeby przy zawarciu pokoju umawiające się mocarstwa zabezpieczyły neutralność *Helwecyi*. *Hrabia de Norunna* następca kawalera *de Caamonna* wkrótce mieć będzie audyencyą

Minister *Cisalpński* *Ob. Galvani* doniósł urzędownie ministrowi związków zewnetrznych o przywroceniu Rzpltej *Cisalpńskiej*, i że wkrótce przybędzie do *Berny* w urządzie ministra tej Rzeczypospolitey.

z *Berny* dnia 24. Czerwca.

Dziś odprawiła się z wielką uroczystością audyencya *Hrabiego de Norunna* nowego mi-

nistrza Hiszpańskiego; dwa Regimenta kawalerji Francuskiej przybyły tu wczoraj dla tej ceremonij.

Podług listów z *St. Gall*, General *Jardon* posłał kilka kompaniów wojska do *Rheintal* dla zabezpieczenia z tej strony granic naszych wraz z milicjami *Szwajcarskimi*.

z *Ulm* dnia 22. Czerwca.

Główna kwatera wyszła stąd do *Albeck*, a zamiast atakowania z tyłu *Francuzów* na prawym brzegu *Dunaju*, dozwolono im przedrzeć się na brzeg lewy. Łatwą rzeczą było przeszkodzić przejściu pod *Dillingen*, gdyby były choć słabe posiłki w czasie przyzwoitym nadeszły, lecz słaby korpus *Wirtemberski* musiał ustąpić przemagającym siłom, a jeden batalion grenadierów ze szczerem został zniesiony, podobny los spotkał dywizję kirasjerów *Macka*. Rozumieliśmy, iż na dniu 21 koniecznie bitwa generalna nastąpi, lecz nie o tym teraz nie słychać, ogłaszają tylko przy bębnach aby wszystkie rzeczy palne z domów i poddańców wyprowadzone zostały.

Od brzegów *Nekkar* dnia 24. Czerwca

General *Wirtemberski von Hügel* wyzwał na pojedynek *F. M. L. Starray*, zarzucając mu, iż w czasie przejścia *Francuzów* przez *Dunaj* nie należycie go posiłkował. *Starray* został w ramie rannym.

z *Göppingen* dnia 25. Czerwca.

Od dnia wczorajszego *Ulm* zupełnie jest od *Francuzów* zamknięte. Gościniec między *Ulmem* i *Geisslingen* jest teraz zupełnie zatomowany. Z miasta *Ulm* przed kilku dniami muszą wszyscy Cudzoziemcy oddalić się.

z *Kanstadt* dnia 25. Czerwca.

Dziś w południe wszystkie osoby do magazynów Cesarских należące, po wywiezieniu tychże magazynów, wyjechały stąd pod eskortą do *Heilbronn*. Podług pewnych wiadomości *Francuzi* znajdowali się wczoraj zrana w *Geisslingen*. Poczta z *Göppingen* do *Gülsingen* idąca musiała się nazad od puł drogi wrocici.

z *Ratyzbony* dnia 27. Czerwca.

G. F. M. Kray opuszczając swoje stanowisko w okolicach *Ulm*, miał w zamiarze pomknąć się

ku wyższemu *Dunajowi*, dla połączenia się z innemi rozdzielonemi korpusami. Udał się przeto w marz z całą swoją armią zostawwszy w *Ulm* garnizon z 12 tysięcy ludzi, i poszedł prosto do *Nordlingen*; ztamtąd zwrócił się ku *Monheim*, gdzie przybył dnia wczorajszego, dziś mówią, iż się znajduje w *Neuburg*. W tym przeciągu zachodziły prawie codzienne lecz mniej ważne potyczki. Przez ten zrzęzny i śmiały obrot *G. Kray* doszedł swojego celu: Armia Cesarzka jest teraz zebrana pomiędzy *Dunajem* i rzeką *Altmühl*; ztamtąd styka się z korpusami stojącymi w *Bawarii* na prawym brzegu *Lech*; ciężkie bagaże i Administracye wojenne znajdują się w *Neumark*. *Francuzi* są w *Nordlingen*, *Wallerstein* &c.

Od strony *Friedberg* i *Aicha* nic ważnego nie zaszło.

Od brzegów *Dunaju* dnia 22. Czerwca.

Przez rozmaite fałszywe ataki prawdziwy punkt przejścia przez *Dunaj* z pewnością był od *Francuzów* ukryty. Odbyło się to pod wsią *Schwemheim*, tam gdzie się go najmniej spodziewano, a w pierwszej zaraz godzinie *Francuzi* ciężką artylleryą na lewy brzeg *Dunaju* przenieśli; strzelcy *Francuzcy* przez osobliwą śmiałość swoją wiele przyłożyli się do korzystnego tej ważnej operacyi Generała *Moreau* skutku.

General *Moreau* okroczył teraz *Dunaj*, to jest, iż wojskami swemi osadził oba brzegi tej rzeki.

Teatr wojny jest teraz przeniesiony na granice trzech cyrkułów *Rzeszy Szwabskiego*, *Bawarskiego* i *Frankońskiego*. *Francuzi* wkroczywszy do *Nördlingen* i osadziwszy rzekę *Ries*, tamtą tymczasowo prostą komunikacyą przez *Frankonię* z *Czechami*.

z *Stutgardu* dnia 27 Czerwca.

Wojska *Francuskie* które pomykały się z *Erbach* ku *Blaubeuren*, udały się nagle ku *Ulm*. Dnia 25 patrol *Francuski* pomknął się aż do *Soffingen* o mile od *Ulm*. Główna kwatera *G. Moreau* tegoż dnia znajdowała się w *Neresheim*.

Dnia 28. Czerwca.— Dnia onegdajszego i wczorajszego słyszeliśmy mocne armatne strzelanie od okolic *Ulm* pochodzące. Mówią, iż dnia 25 zaszła nowa bitwa między częścią *Austryackiej* i *Francuskiej* armij.

Donoszą z *Stockach* pod dniem 22. „Korpus dragonij *Austryackiej* 13go Regimentu pod

komendą Kapitana Szombathelyc przybył tu dnia 20 zrana; zabrał 130 jeńców pomiędzy któremi dwóch komissarzy i pułkownika i uwioził znaczne łupy. Nazajutrz to korpus udało się ku Tuttlingen. Dziś przybyło tu znaczne korpus wojsk Francuzkich.

Generał Francuzki Klein powrócił do Neu-mühl z swoją główną kwaterą. Podpułkownik Valmoden utąpił z okolic Offenburga. Część jego korpusu przeszła przez dolinę Kinzing.

z Blaubeuren d. 27. Czerwca.

Ulm ze wszystkich stron jest opasanym i wszelkie przystępy do niego są od Francuzów osadzone. Zawczoraj i wczoraj trzeba było forpocztem Francuzkim z Marchbronn, Wippingen &c. chleba, siana, owsa i mięsa przystawić. Dziś przybyło dwóch Officerów Francuzkich do miasta naszego, dla wybierania żywności. W Lutzhausen ma kwaterę część korpusu blokującego. Całą blokadą dowodzi Generał Grenier.

z Eichstätt d. 27. Czerwca.

Sztafeta przybyła z Neuburg donosi, iż Francuzi pomiędzy Neuburg i Brugheim na trzy mile odparci zostali. Słyszana tu kano-nada coraz się więcej od nas oddala.

z Bayreuth d. 1. Lipca.

Do dnia 29. Czerwca główne korpus francuzkie nieposunęło się ku wyższej Bawaryi dalej za Nordlingen, chociaż forpoczty mogły głębiej wkroczyć. Tym czasem ucieczka trwa zawsze, kassy elektorskie z Amberg w mieysce bezpieczne przeprowadzone zostały. G. Kray na dniu 27. znajdował się z kwaterą główną w Neuburg, Francuzi ścigali go tamże. Przyszło do potyczki między Neuburg i Burgheim, gdzie Francuzi mieli być odparci. Aż do dnia 30. w Norimberdze żadnego Francuza nie było, lecz za to wtargnęli w okolice Ingolstadu, iak następujące wiadomości okazują:

z Ingolstadt d. 22. Czerwca.

W mieście naszym garnizon składa się tylko z 8500. ludzi. Wszystkie domy i klasztory są napakowane. Ostatni oddział który tu przybył, a w którym 370. Bawarczyków znajduje się, pod komendą G. Devaux, został od Francuzów pod Donauwerth aż tutaj zapędzony, i nie był dość mocny do uczynienia oporu. Tu wszystko przybiera na siebie postać wojenną. Każdego wieczora wzdłuż Dunaju pikiety są rozstawiane. Kawalerya po wsiach okolicznych patroluje, i dosyć niewolnika chwytą. Francuzi są w Monheim o 7. zdal mil. Posłali nawet do Eichstätt swój patrol, lecz ten został zajęty.

Od granic Szwabskich d. 30. Czerwca.

Wojska Cesarzkie biorą pozycją swoją pomiędzy Ingolstadtem i Ratyzboną, Francuzi ścigają za nimi, i na dniu wczorajszym znajdowali się w Neuburg. Jedno korpus przeszło Lech pod Rain, drugie miało wkroczyć do Donachium. Korpus odwodowe armij Reńskiej Francuzkiej na dniu 28. miało kwaterę swoją w Augsburgu. Przy nim znajduje się Moreau z swoim głównym sztabem. Do Ulm na dniu 29. zaczęto już strzelać. Miało to nie może długo formalnego oblężenia żadną miarą wytrzymać.

z Konstantynopola d. 18. Maja.

Długo ukrywano przed tutejszą publicznością wszczętą na nowo w Egipcie wojnę, gdy jednak powszechnie ogłoszona została, lud, i część należących do floty żołnierzy skupiła się w zamiarze zemśczenia się na Anglikach, gdyż dowiedziano się, iż przybyła do Egiptu flota Angielska ogłosiła wszystkich Francuzów za jeńców wojennych. Poczym wszystkie domy i sklepy zostały pozamykane, gdyż gdzie tylko drzwi stały otworem, wpadły niesforne kupy, łupiąc i niszcząc wszystko co im tylko pod ręce wpadło. Takowe bezprawia przez 3 dni trwały aż dopoki komendant janczarów z 3 tyścami ludzi nie przyszedłszy, spokojności nie przywrócił.

DONIESIENIA.

W Księgarni Thomsa i Melchiora na ulicy Senatorskiej w Kamienicy Rautenstrauchowskiej pod Nrem 456. znajduje się nowe Pismo pod Tytułem: *Charakterystyka Generała Bonaparty* in 8. w Krolewcu 1799. alla ruffica zł. 2. gr. 15.

W Księgarni Ludwika Kocha przy ulicy S. Janickiej pod Nrem 19. znajdują się następujące nowe książki: 1.) Architekt wiejski z figurami zł. 6.— 2.) Kucharka wiejska i miejska albo sposób gotowania łatwy potraw zł. 5.— 3.) Rolnik doskonały zł. 5.— 4.) Wyobrażenie do Historji Powszechnej przez Kanta zł. Elementarz dla dzieci w 3. Językach Policki niemiecki i Francuzki z figurami zł. 6. Można także dostać Losów na 3. klasę Lotaryi Berlińskiej, która będzie ciągniona 4. Sierpnia roku bieżącego.

Podaje się do wiadomości, iż Magazyn na Szelcu Dziedziczny JW. Kiekiego pod Nrem 5035. przy Dworku Szl. Witthoffów z placem i wszelkim zabudowaniem, oraz zmurowanym wielkim Spichrzem, pomieszkaniem, piwnicami; także z wszelkimi wygodami, jest do sprzedania, lub najęcia. Kto by sobie życzył nabyć ma się udać do Pałacu JW. Potockiego Krayczego Kor: na Rymarkiej ulicy do mieszkającego tam JP. Michała Lipińskiego u którego można się dowiedzieć o cenie onegoż.

U Krolewskiego Kolektora Petiskusa Lotterji klasycznej Berlińskiej, na ulicy długiej w Pałacu Podkańskich, można dostać Losów do drugiej klasy Lotterji 13tej Berlińskiej, której ciągnięcie na dzień 4ty Sierpnia roku bieżącego naznaczony, to jest całe Lolly po tal: 5. i srebr: gr. 12. poł Losów po tal: 2. i srebr: gr. 18. a ćwierć Lollów po tal: 1. i srebr: gr. 9. w złocie. Wygrywane były w pierwszej klasie w tymże Kantorze, 1. wygranka od tal: 50. na Nr: 50192. 2. 4. wygranki, po tal: 10. na Nr: 9308. 25531. 25534. i 25584. a 16. wygranków po tal: 7. na Nr: 9347. 9348. 9349. 9353. 9355. 9391. 25502. 25505. 25515. 25535. 25598. 50166. 50527. 50579. 50591. Za czym każdy z Resp: wygrawców może Ekstrakt przeczytać, i za tym pieniądze wygrane odebrać. Dan w Warszawie dnia 6go Lipca roku. 1800.